Nr. 21 Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem. Rok IV

RZEMIOSŁO

TYGODNIK

Organ Związku Izb Rzemieślniczych Rzeczypospolitej Polskiej

REDAKCJA I ADMINISTRACJA WARSZAWA, UL. MAZOWIECKA 1 m. 4, TEL. 665-57

KONTO P. K. O. 6066

Warszawa, niedziela dn. 26 Maja 1935 r.

W CIĘŻKIEJ ŻAŁOBIE

Nieoczekiwany zgon ś. p. Marszałka Józefa Piłsudskiego był tak potężnym ciosem dla całego kraju, że przez długi tydzień uroczystości żałobnych życie całej Polski niemal zamarło. Doznawało się i dzisiaj jeszcze doznaje się wrażenia, że nagle w aparacie życia publicznego, gospodarczego, państwowego i społecznego przestał działać główny motor, wprowadzający w ruch całokształt biegu prac publicznych. Z największym trudem, przy wielkim wysiłku woli powracamy do normalnych warunków, jednak ciężka żałoba pozostaje nadal nieodstępną funkcją naszych poczynań i pozostanie nią do końca naszych dni.

Finalnym aktem doraźnego hołdu, złożonego cieniom ś. p. Marszałka przez zespół narodów światowych było żałobne posiedzenie parlamentu świata: Ligi Narodów, odbyte w dniu 20 maja b. r. w Genewie. Zebraniu przewodniczył sowiecki Komisarz Spraw Zagranicznych Litwinow, który w inauguracyjnem przemówieniu podniósł olbrzymie zasługi ś .p. Zmarłego dla wskrzeszenia i odrodzenia Polski, dzięki którym został On uznany zasłużenie za bohatera narodowego. Uroczystości żałobne ostatnich dni wykazały, jak Marszałek Piłsudski był miłowany przez naród, któremu dopomógł do wyzwolenia się z pod obcego jarzma i który znalazł w Nim Wodza i Budowniczego.

Na wniosek przewodniczącego. Zgromadzenie uczciło pamięć Marszałka Piłsudskiego chwilą skupionego milczenia.

Następnie zabierało głos 12 mówców, a mianowicie: imieniem Francji—minister Massigli, Anglji—minister Eden, Italji — baron Aloisi, Hiszpanji — minister Madariagi, Węgier — minister De Velics, Portugalji — minister Vasconcellos, Argentyny — minister Contillo, Turcji — minister Aras, Finlandji — minister Holsti, Małej Ententy — minister rumuński Antoniade, Łotwy — minister Feldmanis i wreszcie minister Komarnicki, który imieniem Polski głęboko wzruszony składał dzięki za hołd, jaki złożył świat cywilizowany Twórcy Polski Współczesnej. Każdy z mówców dorzucał liść wawrzynu do żałobnego wieńca ś. p. Marszałka ,jaki uwiły dlań wszystkie narody świata.

———

Pogrzeb nieśmiertelnej pamięci Marszałka Józefa Piłsudskiego obfitował w momenty niezwykłego w swym tragizmie napięcia duchowego. Do najbardziej wstrząsających należała niewątpliwie ostatnia rewja na polu Mokotowskiem. Kilkusettysięczny tłum, jakby tknięty różdżką czarodziejską, zamarł w najgłębszem milczeniu, dzieląc je z milczeniem ustawionej na lawecie Trumny. Już nigdy nie padną z tego wzgórza śmierci kochane i elektryzujące równocześnie słowa Komendanta. Już nigdy z głębokich najgłębsze, błękitno-siwe oczy nie objemą gorącem i miłującem spojrzeniem najdroższych Jego sercu sztandarów ,okrytych ciemnoniebieską wstęgą Virtuti Militari. A oto idą te sztandary. Wynurzają się od strony północnej i płyną ku południowi. Przy nich tysiączne zwarte, skupione, dziarskie, bohaterskie zastępy dzieci Komendanta w pełnem uzbrojeniu, w galowych mundurach, z nieskazitelnie ręką rzemieślnika polskiego utoczonemi karabinami na ramionach. Po piasku i szmaragdzie traw majowych idą bezszelestnie jak duchy zaklęte w baśni — wizji, jak we śnie o sławie. Za nimi wysypuje się rojna kawalerja — chluba naszej armji. Chłop w chłopa jak w marmurze kuty. Na przedzie każdego oddziału wstęgą z krepy przepasany generał, za nim poczty sztandarowe kirem okryte, a potem las w czerń spowitych proporców na lśniących lancach. Wszystko to płynie zdaje się w nieskończoność, wśród absolutnej ciszy. Nie zachrzęści broń, rumak nie parsknie a równie bezszelestnie przesuwa się salutując Trumnę lekka i ciężka artylerja. Defilada skończona. Dowodzący generał trzykrotnie błyska szablą, składając ostatni meldunek.

Wśród niezamąconej ciszy generałowie-inspektorzy armji zdejmują buławę marszałkowską, maciejówkę i szablę i biorą Trumnę na ramiona. W tej chwili połączone orkiestry zagrzmiały całą siłą wszystkich instrumentów i jak najpotężniejsza surma bojowa popłynęła pieśń: „Jeszcze Polska nie zginęła". Równocześnie rozległ się ogłuszający huk armat, oddających salwę ho-

norową. Brzmi pieśń potężna, grają armaty, a wśród zgiełku nie słychać już szlochu, który wyrywa się z piersi. Widzi się tylko, że coraz więcej ludzi zasłania sobie oczy, widać piersi szlochem wstrząsane. Trumna spływa powoli za wzgórze ,odbywając pierwszy etap podróży ku grobom królewskim.

Pieśń zwycięska — nieśmiertelna — bo w pieśni tej nieśmiertelność Polski i nieśmiertelność Męża, który ją z martwych obudził. Ze śmierci Wielkich rodzi się doskonalący się triumf życia. Polska żyć musi w blaskach takiej chwały, jak ją Nieśmiertelny wyśnił i wymarzył.

Wśród ciężkiej żałoby, jaka przenika nasze dusze, pamiętajmy o wskazaniu wieszcza, które Wódz Narodu w całem swem życiu wyznawał, ŻE MUSIMY Z ŻYWYMI NAPRZÓD IŚĆ I ŚWIECIĆ.

W. G.

Żałoba rzemiosła żydowskiego *)

Centralny Związek Rzemieślników Żydów w Polsce wydał następującą odezwę.

Do wszystkich Obywateli Rzemieślników żydowskich!

Odszedł w wieczność Marszałek Józef Piłsudski, Wskrzesiciel Niepodległej Rzeczypospolitej Polskiej. Osierocił nas Największy Człowiek i Polak jakiego Ojczyzna nasza w ciągu dziejów wydała. Odszedł nas Ten, który był wcieleniem najszczytniejszych tradycyj polskiej walki i czynu o niepodległy byt Państwa i wolność wszystkich Jego obywateli bez względu na narodowość i wyznanie. Odszedł Ten, który stworzył podwaliny niepodległości Polski w oparciu o ofiarny czyn wszystkich bez różnicy Jej synów.

W obliczu śmierci skłaniamy głowy przed trumną Wodza Najjaśniejszej Rzeczypospolitej i ślubujemy wiernie strzec pozostałej po Wielkim Zmarłym wspaniałej spuścizny — idei umiłowania Polski i przejęci bólem po wielkiej stracie, łączymy się w ofiarnej pracy dla chwały Rzeczypospolitej, którą tak umiłował Zmarły Jej Budowniczy Józef Piłsudski.

Egzekutywa Centralnego Związku Rzemieślników Żydów w Polsce.

Następnie Centralny Związek przesłał depesze kondolencyjne:

Do Pani Marszałkowej Aleksandry Piłsudskiej

Warszawa — Belweder.

Centralny Związek Rzemieślników Żydów w Polsce w chwilach wielkiej żałoby prosi o przyjęcie wyrazów najgłębszego współczucia od rzemieślników żydowskich.

Egzekutywa Centralnego Związku Rzemieślników Żydów w Polsce.

Prezes Rady Ministrów Walery Sławek.

Warszawa.

Przejęci ogólnym bólem z powodu śmierci Wielkiego Wodza i Budowniczego Najjaśniejszej Rzeczypospolitej i ślubując wierność w podjętej przez Pierwszego Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego walce o potęgę Państwa Polskiego zasyłamy Panu jako głowie Rządu wyrazy najgłębszego współczucia.

Egzekutywa Centralnego Związku Rzemieślników Żydów w Polsce.

Minister Przemysłu i Handlu Henryk Floyar Rajchman.

Warszawa.

Przejęci ogólnym bólem z powodu śmierci Wielkiego Wodza i Budowniczego Najjaśniejszej Rzeczypospolitej i ślubując wierność w podjętej przez Pierwszego Marszałka Józefa Piłsudskiego walce o potęgę Państwa Polskiego zasyłamy w imieniu rzemieślników Żydów w Polsce na Twoje ręce Czcigodny Panie Ministrze wyrazy najgłębszego współczucia.

Egzekutywa Centralnego Związku Rzemieślników Żydów w Polsce.

*) Z powodów technicznych nie mogliśmy powyższego Komunikatu pomieścić w N-rze 20-tym „Rzemiosła".

Kondolencje Organizacyj Rzemieślniczych

Związek Izb Rzemieślniczych otrzymał spowodu zgonu ś. p. Marszałka Piłsudskiego depesze, pisma i protokuły posiedzeń żałobnych od następujących organizacyj rzemieślniczych:

1) Cech Piekarzy Dobrzyń n/Drwęcą.
2) Cech Szewców Chrześcijan w Błoniu.
3) Muzeum Rzemiosł i Sztuki Stosowanej w Warszawie.
4) Cech Zjednoczonych Rękodzielników w Tyczynie.
5) Cech Mistrzów wszelkich zawodów rękodzielniczych w Bóbrce.
6) Cech Zjednoczonych Rzemieślników w Tarnobrzegu.
7) Centralny Związek Rzemieślników Żydów w Polsce — Oddział w Będzinie.
8) Centralny Związek Rzemieślników Żydów w Polsce — Oddział w Pińczowie.
9) Związek Rzemieślników w Siennie koło Iłży.
10) Cech Wędliniarsko - Rzeźniczy w Sławkowie.
11) Cech Stolarski w Siewierzu.
12) Cech Zbiorowy Żydowski w Stopnicy.
13) Cech Szewców i Cholewkarzy w Lelowie.
14) Cech Rzeźników i Masarzy w Skale koło Ojcowa.
15) Związek Rzemieślników Żydów w Szydłowcu.
16) Cech Krawców, Czapników i Kuśnierzy Żydów w Szydłowcu.
17) Cech Cholewkarzy Żydów w Szydłowcu.
18) Cech Cukierników w Radomiu.
19) Związek Rzemieślników Żydów w Opatowie Kieleckim.
20) Towarzystwo Rzemieślnicze Chrześcijan we Włoszczowie.
21) Cech Szewców w Żarnowcu.
22) Cech Rymarski w Szczekocinach.
23) Związek Rzemieślników Żydów w Koprzywnicy.
24) Towarzystwo Rzemieślnicze w Sandomierzu.
25) Zrzeszenie Rzemieślników im. J. Kilińskiego w Kozienicach.
26) Cech Kowalsko-Ślusarski w Przedborzu.
27) Powiatowy Cech Rzeźniczy w Kozienicach.
28) Cech Zbiorowy Chrześcijański w Sandomierzu.
29) Cech Ślusarsko-Kowalski w Opocznie.
30) Stowarzyszenie Rzemieślników i Cechów Chrześcijan w Kielcach.
31) Związek Rzemieślników Żydów w Szczekocinach.
32) Cech Krawców, Czapników i Kuśnierzy Żydów w Krzepicach.
33) Cech Stolarski w Żarnowcu.
34) Związek Rzemieślników Żydów w Kazanowie.
35) Cech Rzeźniczo-Wędliniarski w Opocznie.
36) Żydowski Związek Rzemieślniczy w Krzepicach.
37) Centralny Związek Rzemieślników Żydów w Warszawie, Oddz. w Przedborzu.
38) Cech Zjednoczonych Murarzy, Cieśli, Zdunów i Malarzy w Olkuszu.
39) Cech Rzemieślników Chrześcijan w Koszycach.
40) Cech Szewców w Szczekocinach.
41) Związek Rzemieślników Żydów w Lipsku.

42) Cech Szewców w Klimontowie koło Sandomierza.
43) Towarzystwo Rzemieślnicze w Zawierciu.
44) Cech Stolarsko-Bednarski w Szczekocinach.
45) Centralny Związek Rzemieślników Żydów w Polsce.
46) Cech Fryzjerów w Makowie Maz.
47) Organizacje Rzemieślnicze w Szreńsku.
48) Cech Kołodzieji, Stolarzy i Cieśli w Radziejowie Kuj.
49) Związek Cechów Piekarskich Rz. P. w Warszawie.
50) Cech Szewców w Radziejowie.
51) Cech Zrzeszonych Krawców i Czapników w Łowiczu.
52) Związek Rzemieślników Chrześcijan, Oddz. w Pułtusku.
53) Cech Mistrzów Budowlanych w Otwocku.
54) Powiatowy Cech Cholewkarzy Żydów w Jędrzejowie.
55) Centralny Związek Rzemieślników Żydów w Polsce, Oddz. w Opocznie.
56) Cech Murarzy i Cieśli w Dąbrowie Górniczej.
57) Cech Szewsko-Cholewkarski w Koziegłowach.
58) Żydowskie Stowarzyszenie Majstrów Rzemieślniczych w Olkuszu.
59) Cech Rzeźnicko-Wędliniarski w Olkuszu.
60) Cech Rzeźników i Piekarzy Żydów w Pilicy.
61) Cech Wielki w Bodzentynie.
62) Cech Stolarzy i Cieśli w Czeladzi.
63) Cech Metalowców Żydów w Szydłowcu.
64) Powiatowy Cech Majstrów Stolarzy Żydów w Jędrzejowie.
65) Cech Szewski w Bodzentynie.
66) Żydowski Cech Rzeźników i Wędliniarzy w Częstochowie.
67) Związek Rzemieślników Chrześcijan w Zwoleniu.
68) Zbiorowy Cech Żydowski w Pińczowie.
69) Cech Ślusarzy, Kowali, Tokarzy i Blacharzy w Czeladzi.
70) Cech Kowalsko-Zbiorowy w Wiślicy.
71) Cech Stolarsko-Bednarski w Szczekocinach.
72) Centralny Związek Rzemieślników Żydów w Polsce, Oddz. w Koszycach.
73)) Cech Powiatowy Fryzjerów i Fotografów Żyd. w Kielcach.
74) Chrześcijańskie Tow. Rzemieślnicze w Będzinie.
75) Centralny Związek Rzemieślników Żydów w Polsce, Oddz. w Działoszycach.
76) Organizacja Rzemieślników Żydów w Kielcach.
77) Cech Krawców Żydowskich w Sosnowcu.
78)) Cech Zjednoczonych Rzemieślników Chrześcijan w Jedlińsku.
79) Cech Cukierników i Piernikarzy w Olkuszu.
80) Powiatowy Cech Rzeźników Żydów w Kielcach.
81) Cech Rzeźniczo-Wędliniarski w Skarżysku Kam.
82) Cech Szewców Rzemieślników Chrześcijan w Pińczowie.
83) Cech Szewcki w Wiślicy.
84) Cech Majstrów Piekarzy Żydów w Jędrzejowie.
85) Cech Zjednoczony w Sławkowie.
86) Cech Zbiorowy w Wierzbniku.
87) Cech Krawiecko-Kuśnierski w Wiślicy.
88) Cech Przemysłu Skórzanego i Związek Rzemieślników Żydów w Żarkach.
89) Cech Żydowski Zbiorowy w Wiślicy.
90) Cech Chrześcijański Ślusarsko-Kowalski w Żarkach.
91) Zrzeszenie Rzemieślników Chrześcijan w Chodeczu.
92) Cech Zrzeszonych Tokarzy i Stolarzy i Związek Rzemieślników Żydów w Kałuszynie.
93) Towarzystwo Rzemieślnicze w Skierniewicach.
94) Stowarzyszenie Rękodzielników Żydów „Szomer Umonim" w Krakowie.
95) Rzemiosło Powiatu Grójeckiego.
96) Organizacje Rzemieślnicze w Mińsku Mazowieckim.
97) Zjednoczenie Mieszczańskie w Krakowie.
98). Związek Zawodowy Rzemieślników Żydów w Płocku.
99) Cech Szewców, Cholewkarzy i Rymarzy w Ciechanowie.
100) Zrzeszenie Rzemieślników Chrześcijan w Ciechanowie.
101) Cech Blacharzy, Ślusarzy i Malarzy w Mińsku Maz.
102) Cech Stolarzy w Pułtusku.
103) Organizacje Rzemieślnicze w Żyrardowie.
104) Związek Rzemieślników Żydów w Polsce, Oddz. w Skierniewicach.
105) Cech Murarzy w Radziejowie.
106) Ogólny Cech Rzemieślników w Nowem Mieście nad Pilicą.
107) Cech Szewców w Górze Kalwarji.
108) Centralny Związek Rzemieślników Żydów w Polsce, Oddz. w Błoniu.
109) Związek Cechów i Rzemiosła Żydowskiego w Piasecznie.
110) Rada Cechów Rzemieślników Chrześcijan w Lipnie.
111) Cech Ślusarzy i Kowali w Dobrzyniu nad Drwęcą.
112) Cech Szewcki w Putłusku.
113) Organizacje Rzemieślnicze w Nowym Dworze.
114) Ogólny Cech Rzemieślników Żydów w Nowy Dworze koło Modlina.
115) Rada Cechów Rzemieślniczych w Płońsku.
116) Cech Murarzy, Cieśli, Stolarzy, Ślusarzy, Zdunów, Blacharzy, Malarzy i Dekarzy w Pruszkowie.
117) Związek Cechów Rzeźniczo-Wędliniarskich woj. Łódzkiego.
118) Cech Introligatorów w Łodzi.
119) Zrzeszenie Rzemieślników Chrześcijan w Brześciu Kuj.
120) Cech Rzemieślniczy w Ropczycach.
121) Cech Szewców i Cholewkarzy w Łodzi.
122) Stowarzyszenie „Rzemiosło Łódzkie w Łodzi.
123) Cech Piekarzy w Łodzi.
124) Cech Fryzjerów Żydów w Łomży.
125) Związek Rzemieślników Żydów w Białymstoku.
126) Związek Rzemieślników Chrześcijan w Płocku.
127) Związek Cechów Rzemieślniczych w Sierpcu.
128) Związek Polskich Samodzielnych Rzemieślników i Przemysłowców na Śląsku.
129) Cech Piekarzy w Warszawie.
130) Zrzeszenie Rzemieślnicze w Rzeszowie.
131) Cech Piekarzy w Pruszkowie.
132) Zw. Zawod. Rzemieślników Chrześcijan w Busku.
133) Tow. Rzemieślników Chrześcijan w Szczekocinach.
134) Cech Rzeźniczo-Masarski w Szczekocinach.
135) Cech Zbiorowy Rzemieślników Chrześcijan w Kazimierzy Wielkiej.
136) Cech Rzemieślników Chrześcijan w Koszycach.
137) Cech Stolarski w Przedborzu.
138) Towarz. Rzemieślnicze w Miechowie.
138) Centr. Zw. Rzemieślników Żydów w Polsce, Oddz. w Częstochowie.
140) Cech Kowalski w Koziegłowach.
141) Centr. Zw. Rzemieślników Żydów w Warszawie, Oddz. w Radomiu.
142) Cech Masarski w Iłży.
143) Centr. Zw. Rzemieślników Żydów w Polsce, Oddz. Dąbrowa Górnicza.
144) Centr. Zw. Rzemieślników Żydów w Polsce, Oddz. w Zawierciu.
145) Cech Piekarzy i Cukierników Żydów na pow. Kozienicki.
146) Cech Ślusarski w Szczekocinach.
147) Cech Kowalski w Szczekocinach.
148) Stow. Rzemieślniczo-Przemysłowe w Olkuszu.
149) Cech Krawiecki w Szczekocinach.
150) Cech Powiatowy Krawiecki, Czapnicki i Tapicerski w Olkuszu.
151) Cech Powiatowy Szewców, Cholewkarzy, Rymarzy i Garbarzy Żydów w Olkuszu.
152) Cech Szewców i Cholewkarzy Chrześcijan w Czeladzi.
153) Cech Różnorodnych Rzemiosł w Lelowie.
154) Cech Bednarzy w Sosnowcu.
155) Cech Właścicieli Zakładów Fryzjersko-Perukarskich w Sosnowcu.
156) Cech Rzeźniczo-Wędliniarski w Siewierzu.
157) Tow. Rzemieślnicze w Sosnowcu.
158) Cech Ślusarzy i Kowali w Sosnowcu.
159) Cech Kołodziejski w Siewierzu.
160) Cech Blacharzy i Dekarzy w Sosnowcu.
161) Cech Zbiorowy w Ożarowie koło Opatowa.
162) Cech Powroźniczo-Rymarski w Siewierzu.
163) Cech Kowalski i Ślusarski w Siewierzu.
164) Cech Krawców i Krawczyń w Sosnowcu.
165) Cech Zdunów i Kaflarzy w Sosnowcu.
166) Cech Szewcki w Przedborzu.
167) Cech Szewców Chrześcijan w Chęcinach.
168) Cech Fryzjerów i Perukarzy w Dąbrowie Górniczej.
169) Cech „Achtut" Cholewkarzy, Garbarzy i Kuśnierzy Żydów w Wodzisławiu.
170) Cech Szewców Żydów w Wodzisławiu.
171) Związek Cechów Rzemieślniczych w Ostrowcu Kieleckim.
172) Cech Chrześcijański Zbiorowy w Białobrzegach.
173) Stow. Rzemieślników Żydów w Wodzisławiu Kieleckim.
174) Cech Rzeźniczo-Wędliniarsko-Masarski w Czeladzi.
175) Cech Malarzy w Sosnowcu.
176) Cech Stolarzy i Kołodziei w Sosnowcu.

177) Cech Murarzy i Cieśli na powiat Będziński, w Sosnowcu.
178) Cech Rzeźniczo-Wędliniarski w Jędrzejowie.
179) Związek Cechów Piekarskich Rzeczypospolitej Polskiej.
180) Cech Rzeźników i Wędliniarzy w Wilnie.
181) Cech Fryzjerów, Golarzy, Perukarzy w Wilnie.
182) Cech Murarzy, Malarzy, Sztukatorów, Kamieniarzy i Cieśli w Wilnie.
183) Cech Bednarzy na m. Wilno i woj. wileńskie.
184) Cech Piekarzy w Wilnie.
185) Cech Krawców w Wilnie.
186) Cech Zdunów i Garncarzy w Wilnie.
187) Cech Ślusarzy w Wilnie.
188) Cech Kowali, Rymarzy, Kołodziei i Lakierników w Wilnie.
189) Cech Jubilerów, Grawerów, Brązowników i Zegarmistrzów w Wilnie.
190) Cech Stolarzy i Tapicerów w Wilnie.
191) Cech Fotografów w Wilnie.
192) Cech Szewców i Cholewkarzy w Wilnie.
193) Cech Blacharzy i Kotlarzy w Wilnie.
194) Cech Mieszany Rzemieślników Chrześcijan w Mołodecznie.
195) Cech Mieszany Rzemieślników Chrześcijan w Święcianach.
196) Cech Mieszany Rzemieślników Chrześcijan w Głębokiem.
197) Cech Mieszany Rzemieślników Chrześcijan w Postawach.
198) Cech Mieszany Rzemieślników Chrześcijan w Brasławiu.
199) Cech Mieszany Rzemieślników Chrześcijan w Smorgoniach.
200) Cech Mieszany Rzemieślników Chrześcijan w Oszmianie.
201) Cech Mieszany Rzemieślników Chrześcijan w Wilejce.
202) Cech Mieszany Rzemieślników Chrześcijan w N. Święcianach.
203) Cech Fotografów Żydów na m. Wilno i wojew. Wileńskie.
204) Cech Krawców, Kuśnierzy, Czapników i Kapeluszników Żydów na m. Wilno i woj. Wileńskie.
205) Cech Fryzjerów Żydów na m. Wilno i woj. Wileńskie.
206) Cech Rzeźników i Wędliniarzy na m. Wilno i woj. Wileńskie.
207) Cech Metalowców Żydów na m. Wilno i woj. Wileńskie.
208) Cech Piekarzy Żydów na m. Wilno i woj. Wileńskie.
209) Cech Zegarmistrzów, Jubilerów, Grawerów, Złotn., Pozłotn. i Optyków Żydów na m. Wilno.
210) Cech Grupy Skórzanej Żydów na m. Wilno i wojew. Wileńskie.
211) Cech Wyrobów Drzewnych Żydów na m. Wilno.
212) Cech malarzy pokojowych, Szyldowych oraz Lakierników Żydów na m. Wilno i woj. Wileńskie.
213) Cech Mieszany Rzemieślników Żydów w Mołodecznie.
214) Cech Mieszany Rzemieślników Żydów w Święcianach.
215) Cech Mieszany Rzemieślników Żydów w Głębokiem.
216) Cech Meszany Rzemieślników Żydów w Postawach.
217) Cech Mieszany Rzemieślników Żydów w Dokszycach.
218) Cech Mieszany Rzemieślników Żydów w Duniłowiczach.
219) Cech Mieszany Rzemieślników Żydów w Brasławiu.
220) Cech Mieszany Rzemieślników Żydów w Smorgoniach.
221) Cech Mieszany Rzemieślników Żydów w Oszmianie.
222) Cech Mieszany Rzemieślników Żydów w Wilejce-Powiatowej.
223) Cech Mieszany Rzemieślników Żydów w Radoszkowicach.
224) Cech Mieszany Rzemieślników Żydów w Dołhinowie.

(D. c. n.).

Z V-go Ogólno-polskiego Zjazdu Delegatów zawodu cukierniczego

Poznań dn. 29 i 30 kwietnia 1935 r.

W celu omówienia aktualnych spraw zawodowych cukiernictwa polskiego, a w szczególności — sprawy ostatecznego ustawowego rozgraniczenia zawodu cukierniczego od piekarskiego, która jest w chwili obecnej najdonioślejszem zagadnieniem dla cukierników, zagrożonych w dalszym swym bycie przez konkurencję piekarzy, Komitet Wykonawczy IV Ogólnopolskiego Zjazdu Delegatów Zawodu Cukierniczego R. P., odbytego w r. 1934 w Warszawie, przy współudziale Poznańskiego Cechu Cukierniczego zwołał do Poznania na dzień 29 i 30 kwietnia 1935 r. V-ty Ogólnopolski Zjazd Delegatów Zawodu Cukierniczego R. P.

Na intencję Zjazdu odbyło się w Kościele Farnym nabożeństwo, przy udziale delegatów wszystkich polskich cechów cukierniczych, zaproszonych gości oraz przedstawicieli prasy, ogółem — stukilkudziesięciu osób. Po nabożeństwie udano się do lokalu obrad przy ul. Marcinkowskiego Nr. 8, udzielonego gościnnie na ten cel przez p. Aleksandra Fangrata, gdzie dokonano wspólnej fotografji, poczem odbyło się śniadanie, a bezpośrednio potem rozpoczęto obrady. Zjazd zagaił Przewodniczący Komitetu Wykonawczego p. Bronisław Chmielewski (Warszawa). Na przewodniczącego Zjazdu wybrano jednomyślnie Starszego Poznańskiego Cechu Cukierniczego p. Władysława Łuczaka, zaś do Prezydjum — pp. Beszczyńskiego (Katowice), Briesemejstra (Warszawa), Fangrata (Poznań), Frąskowskiego (Chełmno), Kramarczyka (Stanisławów), Pieczarki (Kraków)) i Wojtulewicza (Kalisz).

Przewodniczący otworzył obrady, witając serdecznie wszystkich przybyłych na Zjazd delegatów, gości i przedstawicieli prasy. Porządek obrad, zaprojektowany przez Cech Poznański, jednomyślnie przyjęto.

Zgodnie z porządkiem obrad, p. Łuczak odczytał referat p. t. „Rozgraniczenie Zawodu Cukierniczego i Piekarskiego", w którym podkreślił, że piekarze, pragnąc rozszerzyć swój rynek zbytu, obok swego rzemiosła trudnią się produkowaniem na szeroką skalę wyrobów cukierniczych. Tem samem piekarze rujnują egzystencję licznych warsztatów cukierniczych. Konkurencja piekarzy spowodowana jest li tylko chęcią przysporzenia piekarstwu korzyści materjalnych, a lichością produkcji przyczynia się do ograniczenia konsumcji wyrobów cukierniczych. Powołując się na obowiązujące przepisy prawne, referent stwierdza pogwałcenie ich przez piekarzy, kwalifikując — jako wykroczenie przeciwko ustawie przemysłowej. Kończąc swe rzeczowe wywody, referent nawołuje wszystkich kolegów cukierników do energicznej walki z zakusami piekarzy.

Nad referatem wywiązaał się ożywiona dyskusja, w której zabrali głos pp. Beszczyński (Katowice), Chmielewski (Warszawa), Frąskowski (Chełmno), Gerbich (Łódź)), Hoffmann (Toruń), Kowalczyk (Bielsk), Kramarczyk (Stanisławów), Pieczarka (Kraków) i Szczęsny (Śląsk). Dyskusja wykazała zgodne negatywne stanowisko, jakie zajmują polscy cukiernicy w stosunku do wszelkich prób łączenia cukiernictwa z piekarstwem. Wszyscy dyskutujący poparli wywody referenta i zapewnili o swej gotowości solidarnego kroczenia po myśli wskazań powołanego do walki z piekarstwem Komitetu Wykonawczego.

Przybyłego w tej chwili na obrady p. Prezesa Chrześcijańsko-Narodowego Zjednoczenia rzemiosła —Sobczaka powitano burzliwemi

oklaskami. P. Prezes Sobczak oświadczył, że uznaje w zupełności słuszne postulaty zawodu cukierniczego w przedmiocie rozgraniczenia go od zawodu piekarskiego i zapewnił Zjazd o swej gotowości do jaknajdalej idącego w tej sprawie poparcia.

Następny referat p. t.: „Po czyjej stronie słuszność?" odczytał p. Briesemejster (Warszawa). Wobec tego, że referat był uzupełnieniem pierwszego, Zjazd, solidaryzując się całkowicie z poglądami prelegenta, postanowił nie ponawiać w poruszanej sprawie dyskusji. Bowiem już poprzednia zobrazowała w dostatecznej mierze protestacyjne stanowisko wobec piekarstwa całego cukiernictwa polskiego.

Trzeci skolei referat odczytał redatkor „Przeglądu Cukierniczego" p. Gustowski p. t.: „Cukiernictwo frontem do szerokich mas konsumentów". W dyskusji przemawiali pp. Chmielewski (Warszawa), Kowalczyk (Bielsk), Kramarczyk (Stanisławów), Wojtulewicz (Kalisz) i Wietrzny (Poznań).

Następnie odczytany został referat p. Bieniasza (Lwów) p. t.: „Historja i projekt organizacji zawodu cukierniczego w Polsce oraz jej najbliższe zadania". Zgadzając się z wywodami autora, Zjazd postanowił przystąpić do utworzenia Centralnej Organizacji Zawodu Cukierniczego w Warszawie, powierzając prace przygotowawcze Komitetowi Wykonawczemu.

Po wysłuchaniu zwięzłego sprawozdania p. Bodkiera (Warszawa) o Zawodowem Szkolnictwie Cukierniczem w Czechosłowacji, zorganizowanem imponująco od czasu odzyskania przez Czechów niepodległości, Zjazd postanowił dążyć do stworzenia w Warszawie Centralnej Zawodowej Szkoły Cukierniczej, przekazując wykonanie tej uchwały również Komitetowi Wykonawczemu.

Wobec niemożności przedłużania obrad postanowiono nie odczytywać dalszych, przedłożonych Zjazdowi, referatów, mianowicie— referatu p. Hoffmanna (Toruń) p. t.: „Cukiernictwo, jego organizacja i zadania w Polsce", referatu p. Gierbicha (Łódź) p. t.: „Przyczyny upadku materjalnego cukiernictwa", oraz referatu p. Kowalczyńskiego (Łódź): „O bolączkach cukiernictwa łódzkiego", natomiast— wydrukować je w „Przeglądzie Cukierniczym". Przyczem Zjazd wyraził autorom gorące podziękowanie za ich pracę.

Po przerwie wysłuchano odczytanego przez Sekretarza Komitetu Wykonawczego Mgra Stefana Trojanowskiego Sprawozdania Komitetu Wykonawczego IV Ogólnopolskiego Zjazdu Delegatów Zawodu Cukierniczego R. P. za cały czas jego dotychczasowej akcji.

Na wniosek p. Puchalskiego (Warszawa) i tow., Zjazd jednomyślnie uchwalił, co następuje:

„Po wysłuchaniu sprawozdania Komitetu Wykonawczego IV-go Ogólnopolskiego Zjazdu Delegatów Zawodu Cukierniczego R. P. z całokształtu jego działalności, V Ogólnopolski Zjazd Delegatów Zawodu Cukierniczego R. P. w Poznaniu stwierdza, że Komitet Wykonawczy w osobach pp. Bieniasza Leona, Bliklego Jerzego, Bodkiera Michała, Chmielewskiego Bronisława, Fangrata Aleksandra, Kramarczyka Mikołaja, Łuczaka Władysława, Mytkowskiego Leona i Mgr. Trojanowskiego Stefana — przez pełną inicjatwy, energji i staranności swą akcję, mającą na celu niedopuszczenie do złączenia oraz ścisłe ustawowe rozgraniczenie zawodu cukierniczego od piekarskiego, tudzież — obronę i podniesienie zawodu cukierniczego — **dobrze i chlubnie cukiernictwu polskiemu się zasłużył.**

Wobec tego V Ogólnopolski Zjazd Delegatów Zawodu Cukierniczego R. P. uchwala jednomyślnie powierzyć aż do czasu VI-go Ogólnopolskiego Zjazdu temuż Komitetowi Wykonawczemu w tym samym jego składzie dalszą reprezentację Cukiernictwa wobec władz i instytucyj na terenie Polski, oraz poza sprawami, stanowiącemi dotychczasową kompetencję Komitetu — prowadzenie również i **wszystkich innych spraw, posiadających znaczenie ogólne dla całego cukiernictwa polskiego**".

Uchwalono również, co następuje:

1)) V Ogólnopolski Zjazd Delegatów Zawodu Cukierniczego R. P. w Poznaniu uchwala, że w razie potrzeby Komitet Wykonawczy może swój skład powiększyć w drodze kooptacji (wniosek p. Chmielewskiego).

2)) W zrozumieniu, że Komitet Wykonawczy na prowadzenie powierzonej mu przez Zjazd, a tak doniosłej dla całego Cukiernictwa polskiego dalszej akcji (mającej oprócz wszelkich spraw o charakterze ogólnym również i przedewszystkiem doprowadzenie do ścisłego ustawowego rozgraniczenia zawodu cukierniczego od piekarskiego) — potrzebuje dostatecznych środków materjalnych, V Ogólnopolski Zjazd Delegatów Zawodu Cukierniczego R. P. w Poznaniu uchwala wezwać wszystkich bez wyjątku zrzeszonych i niezrzeszonych cukierników polskich do opodatkowania się na rzecz Komitetu w wysokości jednego złotego miesięcznie od każdego cukiernika. Ściąganie powyższych sum oraz regularne co miesiąc przesyłanie ich Komitetowi Wykonawczemu należeć będzie do poszczególnych cechów cukierniczych (wniosek p. Bodkiera).

Jako wyraz solidarności ogółu cukierników polskich ze Zjazdem, odczytano dalej nadesłane w imieniu własnem oraz cechów telegramy od cukierników: Ganasińskiego (Bydgoszcz), Kaliny i Nogata (Grudziądz), Albrechta i Skępskiego (Warszawa), Duczmanowskiego (Warszawa), Jamiołkowskiego)) (Warszawa), Galińskich (Warszawa), Paciorkowskiego (Warszawa), Trojanowskiego seniora (Warszawa), Wroczyńskiego (Warszawa), od cukierników wileńskich, od p. Józwiaka (Poznań), w imieniu Polsko-Chrześcijańskiego Związku Towarzystw Restauratorów i od Fabryki Aromat (Poznań).

Ze swej strony Zjazd postanowił przesłać telegramy do p. Ministra Przemysłu i Handlu — Rajchmana, do p. Dyrektora Deptu M. P. i H. — Sokołowskiego, do p. Prezesa Związku Izb Rzemieślniczych — Snopczyńskiego i do p. Dyrektora Związku Izb Sikorskiego.

Na fundusze Zjazdu zadeklarowały firmy: Bartnicki zł. 100, Boruszak zł. 50, Domagalski zł. 100, Kurczewski zł. 25, Małecki zł. 25, za co przewodniczący wyraził tym firmom gorące podziękowanie, poparte hucznemi oklaskami zebranych.

Po wyczerpaniu powyższego porządku obrad, Zjazd jednomyślnie uchwalił następującą

REZOLUCJĘ:

V Ogólnopolski Zjazd Delegatów Zawodu Cukierniczego Rze-

PODATKI I USTAWODAWSTWO PODATKOWE

TEZY RZEMIEŚLNICZEGO SAMORZĄDU GOSPODARCZEGO,

wysunięte w projekcie reformy ustawy o państwowym podatku przemysłowym oraz ich uzasadnienie.

Na pierwszym Zjeździe Rady Izb Rzemieślniczych Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 7 i 8 marca b. r. poruszona była sprawa nowelizacji obowiązującego ustawodawstwa podatkowego i w tym względzie Zjazd powziął odpowiednie uchwały.

Związek Izb Rzemieślniczych w ciągu 2 miesięcy opracował i przygotował uzasadnienie reformy ustawy o państwowym podatku przemysłowym.

Opracowany projekt zaopinjowały Izby Rzemieślnicze; był on również rozważany na specjalnie zwołanej konferencji w dniu 6 b. m., w której, poza przedstawicielami Związku Izb Rzemieślniczych R. P., wzięli udział najwybitniejsi przedstawiciele rzemiosła.

Na posiedzeniu Zarządu w dniu 9 b. m., po przeprowadzonej szczegółowej dyskusji oraz po zapoznaniu się z opinją Izb Rzemieślniczych tudzież postulatami sfer rzemieślniczych — Zarząd Związku Izb przyjął jednomyślnie projekt reformy ustawy z dnia 15 lipca 1925 r. o państwowym podatku przemysłowym w brzmieniu obwieszczenia Ministra Skarbu z dnia 9 sierpnia 1934 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o państwowym podatku przemysłowym (Dz. U. R. P. z dnia 31 sierpnia 1934 r. Nr. 76, poz. 716).

Tezy Rzemieślniczego Samorządu Gospodarczego zmierzają do:

1) uproszczenia procedury określenia kategoryj świadectw przemysłowych i kart rejestracyjnych przez zniesienie klas miejscowości i oparcia wysokości opłaty za świadectwa na podstawie ustalonego obrotu.

2) unormowania wysokości opłat za karty rejestracyjne dla przedsiębiorstw handlowych, obsługujących własne przedsiębiorstwa przemysłowe (zakłady rzemieślnicze).

3) wciągnięcia w orbitę rzemiosła chałupników i pociągnięcie ich do nabywania kart rejestracyjnych z minimalną opłatą;

4) słusznego podziału dodatków do świadectw przemysłowych i kart rejestracyjnych między instytucje samorządu gospodarczego i szkolnictwo zawodowe;

5) wprowadzenia zryczałtowanego podatku przemysłowego od obrotu dla mniejszych zakładów rzemieślniczych;

6) przyznania ulgowej stawki podatkowej w podatku przemysłowym od obrotu dla warsztatów rzemieślniczych, prowadzących prawidłowe księgi handlowe (księgi uproszczone).

Wobec przedstawienia uchwalonego projektu p.p. Ministrowi Skarbu oraz Przemysłu i Handlu — omawiany projekt został przesłany również Związkowi Izb Przemysłowo-Handlowych, tudzież Związkowi Izb i Organizacyj Rolniczych.

ROZDZIAŁ I.

Obecna taryfa jest przeżytkiem zaborczym i żadne względy nie przemawiają za jej dalszem utrzymaniem. Z chwilą bowiem wprowadzenia podatku przemysłowego od obrotu — mamy, jak gdyby dwa odrębne podatki: jeden kłopotliwy, stosunkowo małowydajny i w wielu wypadkach zbyt nierównomierny— to świadectwa przemysłowe **(16% wpływu)**, drugi, aczkolwiek nierównomiernie, obciąża jednak obrót, który, przy istnieniu podatku przemysłowego, jest jedyną podstawą dla ustalenia sumy podatku przemysłowego od obrotu, z którego Skarb Państwa osiąga poważne **wpływy (84%).**

Podział miejscowości na klasy jest zbyteczny, tembardziej, o ile się zważy po-pierwsze, iż już od lat kilku klasy miejscowości pozostają bez zmian, po drugie, że główny ciężar podatkowy (podatek od obrotu) nie uwzględnia klas miejscowości i obciążenie z tego tytułu jest wszędzie jednakowe.

Podział przedsiębiorstw na kategorje jest w większości wypadków nieodpowiedni. Uzależnianie w dobie obecnej ceny świadectwa przemysłowego od rodzaju towaru, ilości pracowników lub robotników, od wyglądu pomieszczenia (pokoju) i t. p. cech zewnętrznych, nie jest miernikiem dla ustalenia wysokości opłaty za świadectwo.

---

czypospolitej Polskiej w Poznaniu, po wysłuchaniu sprawozdania Komitetu Wykonawczego oraz referatów delegacyj cechowych, tudzież po obszernej dyskusji jednomyślnie uchwala:

1) Bronić wszelkiemi dostępnemi środkami prawnemi czystości rzemiosła cukierniczego, a w szczególności—dążyć do jaknajprędszego ustawowego rozgraniczenia uprawnień zawodowych.

2) Powołać do życia Centralną Organizację Rzemiosła Cukierniczego z siedzibą w Warszawie.

3) Dążyć do zorganizowania Centralnej Szkoły Zawodowej Cukierniczej.

4) Powierzyć wykonanie powyższych uchwał Komitetowi Wykonawczemu obecnego Zjazdu.

W ciepłych słowach p. Briesemejster (Warszawa) dziękował w imieniu obradujących p. Przewodniczącemu Łuczakowi za sprawne kierownictwo obradami. Przewodniczący ze swej strony podziękował zebranym za liczne przybycie i czynny udział w Zjeździe, życząc, ażeby wywieźli ze sobą jaknajmilsze wrażenia z grodu Przemysława. Podziękował również za współpracę p. Sekretarzowi Zjazdu — Bocianowi oraz Kolegom Dyżurnym, pp. Białobrzeskiemu, Calce i Ogórkiewiczowi (wszyscy z Poznania).

Na tem o g. 18-ej obrady zamknięto. Trwały one zgórą 6 godzin. Poczem odbył się wspólny obiad w niezwykle serdecznym nastroju.

Następnego dnia uczestnicy Zjazdu zwiedzili wspólnie Targi Poznańskie, fabrykę czekolady „Goplana" oraz firmę Domagalskiego, która podejmowała gości śniadaniem.

Cena świadectw przemysłowych jest w wielu wypadkach przypadkowa, wywołuje masowe sprzeciwy i powoduje wnoszenie licznych podań a nawet skarg do sądów.

Jako przykład można przytoczyć następujące wypadki:

1) zakłady handlowe o obrocie rocznym zł. 50.000, 500.000 i 4.500.000, ustawowo nabywają świadectwa przemysłowe II kategorji handlowej; cena świadectwa wraz z dodatkami wynosi w Warszawie od dn. 1.4. 1935 r. — zł. 740.

Obciążenie obrotu:

przy zł. 50.000 — 1,5%, przy zł. 500.000 — 0,15%, przy zł. 4.500.000 — 0,016%;

2) przedsiębiorstwo przemysłowe (elektrownia) przy obrocie rocznym zł. 30.000.000, nabywa świadectwo przemysłowe III kat. przemysłowej — zł. 3.700; obciążenie — 0,012%; elektrownia o obrocie zł. 300.000— obciążenie 1.2% — **stokrotnie wyższe.**

Ile warsztatów rzemieślniczych mogłoby osiągnąć obrót w kwocie zł. 30.000.000?

Licząc przeciętny obrót warsztatu rzemieślniczego przy świadectwie przemysłowem VI kat. — zł. 60.000 rocznie, to w tym stosunku 500 warsztatów rzemieślniczych osiągnęłyby ogólną sumę obrotu zł. 30.000.000.

Obecna cena od 1.IV. 35 r. wraz z dodatkami w Warszawie wynosi = zł. 222, a za 500 świadectw — zł. 111.000 zamiast zł. 3.700.

W tym wypadku elektrownia ponosi **zaledwie 1/30 część** ciężaru podatkowego w porównaniu do warsztatów rzemieślniczych.

W takich więc warunkach dalsze utrzymanie obecnej taryfy świadectw przemysłowych jest niewskazane zarówno w interesie Skarbu, jak i płatników.

PROJEKT NOWEJ TARYFY ŚWIADECTW PRZEMYSŁOWYCH I KART REJESTRACYJNYCH.

Kwestja świadectw przemysłowych mogłaby być rozwiązana w sposób następujący:

a) **zniesienie świadectw przemysłowych** — i zaprowadzenie na ich miejsce kart rejestracyjnych, których cena byłaby niska;

b) **przez częściowe utrzymanie dotychczasowych zasad przy równoważniku obrotów** (dotychczasowe zarządzenia Ministerstwa Skarbu; np. zarządzenie z dn. 6 grudnia 1934 r. LDV 437 3.4.34 — ulgi przy nabywaniu świadectw przemysłowych na rok 1935);

c) **oparcie taryfy świadectw przemysłowych na obrocie uprawomocnionym.**

Ten, mianowicie, sposób rozwiązania sprawy znalazł najwięcej zwolenników na terenie Rzemieślniczego Samorządu Gospodarczego.

Według tego rozwiązania, taryfa świadectw przemysłowych dzieli się na:

A. Przedsiębiorstwa handlowe— 9 kategoryj.

B. Przedsiębiorstwa przemysłowe — 9 kategoryj.

C. Warsztaty rzemieślnicze z kartami rzemieślniczemi — 11 kategoryj.

D. Zajęcia przemysłowe — 7 kategoryj.

E. Dorożkarstwo i furmaństwo — 3 kategorje.

F. Przedsiębiorstwa niewymienione wyżej — 15 kategoryj.

G. Karty rejestracyjne — 7 kategoryj.

H. Dla przedsiębiorstw przemysłowych (tabela mieszana, przykładowa) — 12 kategoryj.

Celem bliższego zapoznania się sfer rzemieślniczych z projektem taryfy świadectw przemysłowych i kart rejestracyjnych, podajemy niżej taryfę C i G wraz z objaśnieniami, ponieważ zaprojektowana taryfa w tej części dotyczyć będzie rzemiosła.

PROJEKT NOWEJ TARYFY.

CENY ŚWIADECTW PRZEMYSŁOWYCH.

C. Dla warsztatów, pracowni, zajęć rzemieślniczych i rękodzielniczych, których właściciele posiadali karty rzemieślnicze w dniu nabycia świadectwa przemysłowego.

Kat.	Obrót w stosunku rocznym	Cena świadectwa wraz z dodatkiem	Podatek zryczałtowany od obrotu	Razem
1	Sam właściciel	zł. 8	wolny	zł. 8
2	Właściciel z pracown. najemn.	zł. 10	zł. 20	zł. 30
3	ponad zł. 5.000 do zł. 10.000	zł. 20	zł. 80	zł. 100
4	do zł. 15.000	zł. 30	zł. 120	zł. 150
5	do zł. 20.000	zł. 40	zł. 160	zł. 200
6	do zł. 30.000	zł. 60	zł. 240	zł. 300
7	do zł. 40.000	zł. 80	zł. 320	zł. 400
8	do zł. 50.000	zł. 100	zł. 400	zł. 500
9	do zł. 70.000	zł. 140	—	zł. 140
10	do zł. 100.000	zł. 200	—	zł. 200
11	ponad 100.000	zł. 200 + dodatek 0,15% od dalszego obrotu	—	zł. 200 + dodatek 0,15% od dalszego obrotu

Uwaga:

1) Dodatek 0,15% pobiera się:

a) po 15 zł. od każdych pełnych zł. 10.000 do zł. 1.000.000.

b) po 150 zł. od każdych pełnych zł. 100.000 ponad zł. 1.000.000.

c) o ile przy dodatku 0,15% wypadnie końcówka mniej zł. 100, to końcówki takiej nie bierze się pod uwagę.

Przykłady:

Kategorja 11 — obrót — zł.	140.000	świadectwo zł.		200
„ „ — „ — „	200.000	„	„	300
„ „ — „ — „	400.000	„	„	600

Kategorja 11 — obrót — zł. 500.000 świadectwo zł. 800
" " — " — " 800.000 " " 1.200
" " — " — " 1.250.000 " " 1.800

O ile chodzi o artykuły spożywcze, to warsztaty rzemieślnicze, przetwarzające powyższe artykuły — piekarnie (mąka), masarnie (wyrób wędlin, tłuszcze) i t. p., opłacają świadectwa przemysłowe według taryfy, o tyle jednak, o ile obroty tego rodzaju przedsiębiorstw przekraczają w stosunku rocznym sumę zł. 100.000.

Przykład:

Kategorja 11

piekarnia obrót zł. 200.000 — świadectwo zł. 300
" " " 500.000 — " " 600
" " " 580.000 — " " 600
masarnia " " 800.000 — " " 900

Uzasadnienie:

Władze administracyjne starają się unormować cenę artykułów spożywczych pierwszej potrzeby — przez ustalanie cen wskaźnikowych, i z tego powodu przedsiębiorstwa takie, jak piekarnie, masarnie i t. p., są ograniczane w zysku (dochodzie).

Ustawodawstwo podatkowe również przyznaje pewne ulgi, o ile chodzi o artykuły spożywcze pierwszej potrzeby (w stawce podatku przemysłowego od obrotu). Zdaje się więc, aby ulga dla tego rodzaju przedsiębiorstw, których obroty są zazwyczaj znaczne, została przyznana i przy nabywaniu świadectw przemysłowych, bowiem w wielu wypadkach piekarnie, masarnie i t. p. przedsiębiorstwa, musiałyby ponosić o wiele większe obciążenie od obciążenia dotychczasowego.

2) Do kategorji 1 i 2 wysokość obrotu nie wchodzi w rachubę.

3) Uczniów przemysłowych (terminatorów) nie zalicza się do najemnych pracowników.

4) Członków rodziny nie zalicza się do pracowników.

5) Podatek zryczałtowany pobiera się, o ile rzemieślnik nie prowadzi ksiąg handlowych (ksiąg uproszczonych). Przy rzetelnem prowadzeniu ksiąg wysokość obrotu ustala się na ich podstawie.

6) Poczynając już od kategorji 9 — podatek przemysłowy od obrotu wymierza się indywidualnie, t. j. przedsiębiorstwa takie nie opłacają podatku w formie ryczałtu.

7) Warsztaty, pracownie i zajęcia rzemieślnicze, wykonywane sezonowo (6 miesięcy w ciągu roku), opłacałyby za świadectwo przemysłowe pół ceny oznaczonej w taryfie (malarstwo, ciesielstwo, mularstwo i t. p.).

Rzemieślniczy Samorząd Gospodarczy wypowiedział się również za utrzymaniem w mocy następujących przepisów i zarządzeń:

a) za pozostawieniem w mocy przepisów końcowego ustępu art. 14 ustawy o państwowym podatku przemysłowym i § 57 rozporządzenia wykonawczego Ministra Skarbu do tej ustawy;

b) za utrzymaniem w mocy okólnika Ministerstwa Skarbu z dn. 6 marca 1935 r. LDV 3403/4/35 w sprawie świadectw na targach i jarmarkach.

PROJEKT NOWEJ TARYFY.

CENY KART REJESTRACYJNYCH.

G. Karty rejestracyjne.

Kat.	Określenie	Cena zł.
1	Oddzielne składy (art. 22 ustawy o podatku przemysłowym	20
2	Zakłady handlowe, obsługujące własne przedsiębiorstwa przemysłowe (warsztaty rzemieślnicze) a sprzedające wyłącznie towary, wyprodukowane w powyższych przedsiębiorstwach (warsztatach) przemysłowych, o ile wysokość obrotu przedsiębiorstwa (warsztatu) nie przekracza:	
	a) 100.000 zł.	30
	b) ponad zł. 100.000 do zł. 1.000.000	100
	c) " " 1.000.000 " " 3.000.000	400
	d) " " 3.000 000 " " 5.000.000	800
	e) " " 5.000.000	2000
	od każdego zakładu handlowego	
3	Jedyny zakład hurtowej sprzedaży (art. 14 ustęp 2)	200
4	Chałupnicza (od każdego chałupnika)	8

ROZDZIAŁ II.

CENA ŚWIADECTWA PRZEMYSŁOWEGO I KARTY REJESTRACYJNEJ ORAZ WYSOKOŚĆ DODATKÓW.

Cena świadectwa przemysłowego zawiera w sobie opłatę na rzecz Skarbu oraz pobierane dodatki — 100%

Z tej ceny pobiera się:

a) na rzecz Skarbu Państwa 50%
b) specjalny dodatek na rzecz Skarbu Państwa 10%
c) dodatek na Związki komunalne 15%
d) dodatek na szkolnictwo zawodowe 15%
e) dodatek na Izby Przemysłowo-Handlowe i Rzemieślnicze 10%

Razem 100%

Ogólny wpływ za świadectwa przemysłowe wraz z dodatkami oblicza się przypuszczalnie na zł. 50.000.000 (pod warunkiem nieudzielania ulg), z czego przypada na rzecz Skarbu Państwa zł. 25.000.000 i na dodatki również zł. 25.000.000.

PODZIAŁ DODATKÓW.

Według projektu, z sumy złotych 25.000.000 przypadłoby:

10% specjalny dodatek na rzecz Skarbu Państwa zł. 5.000.000

(zamiast preliminowanych **zł. 4.000.000** w dziale 6, rozdział 1, § 3a budżetu Ministerstwa Skarbu — 10% dodatek do podatku przemysłowego).

15% na Związki komunalne zł.	7.500.000
zamiast zł. 7.200.000	
15% na szkoły zawodowe zł.	7.500.000
zamiast zł. 6.000.000	

Uwaga: Szkolnictwo zawodowe, a w szczególności zakłady naukowe, kursy i bursy rzemieślnicze— nie otrzymują prawie żadnych subwencyj, a potrzeby rzemiosła są wielkie i stale wzrastają.

10% na Samorząd Gospodarczy zł.	5.000.000
zamiast zł. 3.500.000	
Razem zł.	25.000.000

ROZDZIAŁ III.

SAMORZĄD GOSPODARCZY.

Projekt przewiduje **ustawowy** podział dodatków między:

Izby Przemysłowo - Handlowe — 70% zł.	3.500.000
Izby Rzemieślnicze — 30% zł.	1.500.000
Razem zł.	5.000.000

Oparcie budżetu instytucji Samorządu Gospodarczego głównie na wpływach z dodatku do świadectw przemysłowych i kart rejestracyjnych nie może budzić żadnych zastrzeżeń, a uregulowanie ustawowe przez ustalenie stosunku % wpływów z ogólnej sumy dodatków nie wymaga bliższego uzasadnienia.

Należy jednak zwrócić uwagę na jedną okoliczność, niesprzyjającą rozwojowi Rzemieślniczego Samorządu Gospodarczego.

Na mocy ustawy z dn. 7 listopada 1931 r., w razie niedoboru budżetowego, Izby Rzemieślnicze mogą niedobór rozłożyć między samodzielnych rzemieślników.

Z uwagi na to, że inne podstawowe dochody izb rzemieślniczych ulegać będą zmniejszeniu, niedobór w wielu wypadkach może być znaczny, a przymusowe ściąganie rozłożonych kwot wywołuje zrozumiałe niezadowolenie, które niesłusznie jest skierowane pod adresem Izb Rzemieślniczych.

W roku 1935 w 7 Izbach Rzemieślniczych przewiduje się niedobór w ogólnej kwocie zł. 180.000.

ROZDZIAŁ IV.

KARTY REJESTRACYJNE.

Po raz pierwszy wprowadza się karty rejestracyjne:

a) **dla zakładów handlowych, obsługujących wyłącznie własne przedsiębiorstwa (warsztaty rzemieślnicze).**

Wysokość opłaty za kartę rejestracyjną uzależnia się od wysokości obrotu zakładu przemysłowego: opłata w/g projektu wynosi od zł. 30 (przy obrocie do zł. 100.000) do zł. 2.000 (przy obrocie ponad zł. 5.000.000) od każdego zakładu handlowego.

W tych warunkach zewnętrzne cechy: liczba pracowników, rodzaj lub jakość towaru i t. p., nie odgrywały żadnej roli.

b) **dla chałupników** — zł. 8 od każdego chałupnika, co zdawałoby się słuszne, gdyż cena karty jest niewielka, a w ten sposób dałoby się stopniowo podejść do rozwiązania kwestji chałupniczej — na razie w zakresie obowiązku podatkowego.

ROZDZIAŁ V.

ZRYCZAŁTOWANY PODATEK PRZEMYSŁOWY OD OBROTU.

Aczkolwiek projekt nie przewiduje bliższego określenia podstaw wymiaru podatku dla mniejszych zakładów, to jednak nie idzie on po linji, wytkniętej dotychczas.

Wysokość podatku uzależnia się od ceny świadectwa przemysłowego, opłata za które, jak wiadomo, związana jest z sumą obrotu. Z tego zestawienia wyraźnie wynika, że wysokość podatku uzależnia się od sumy słusznie ustalonego obrotu.

Rozmiar obrotu nie może jednak opierać się na danych z lat ubiegłych, lecz na danych z lat najbliższych, np. obrót za r. 1934 byłby podstawą dla ustalenia sumy zryczałtowanego podatku na rok 1936.

Z tego bezspornie wynika, że władze skarbowe miałyby obowiązek ścisłego ustalania i kontrolowania obrotów, a to z uwagi na wysokość opłaty za świadectwa przemysłowe, tudzież ze względu na słuszne ustalenie sumy zryczałtowanego podatku przemysłowego od obrotu.

To ścisłe uzależnienie niekiedy dość pokaźnych sum podatku przemysłowego, opłacanego przez warsztaty rzemieślnicze, wskazuje na odpowiedzialną rolę władz skarbowych, powołanych do ustalania zgodnych z rzeczywistością podstaw wymiaru, za które w danym wypadku uważa się obrót.

Odpowiednie ustalenie wysokości obrotu może mieć tem donioślejsze znaczenie, jeżeli w dalszych pracach nad reformą ustawodawstwa podatkowego Rzemieślniczy Samorząd Gospodarczy dojdzie do przekonania, że nadszedł już czas do wprowadzenia zryczałtowanego podatku dochodowego dla pewnych kategoryj płatników.

ROZDZIAŁ VI.

PRZEDSIĘBIORSTWO ZAROBKOWE W WIĘKSZYM ROZMIARZE.

Z powyższego projektu zdawałoby się bezpośrednio nie wynika, że zajmuje się on również zagadnieniem określenia „przedsiębiorstwa zarobkowego w większym rozmiarze".

Jednakże tak nie jest: projektowana taryfa świadectw przemysłowych najdobitniej podkreśla zainteresowanie się Rzemieślniczego Samorządu Gospodarczego powyższem a tak poważnem zagadnieniem.

Opracowana taryfa świadectw przemysłowych i kart rejestracyjnych najwidoczniej dzieli przedsiębiorstwa na dwie zasadnicze grupy: przedsiębiorstwa z obrotami do zł. 10.000 i powyżej zł. 100.000.

Obecnie obowiązująca taryfa nie daje dostatecznych podstaw, które mianowicie kategorje świadectw przemysłowych dają podstawy do określenia, **kto jest kupcem rejestrowym.**

Według art. 4 §1 Kodeksu Handlowego, kupcem rejestrowym jest kupiec, który prowadzi przedsiębiorstwo w większym rozmiarze.

Określenie takiego przedsiębiorstwa normuje rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 21 lipca 1934 r. (Dz. U. R. P. z r. 1934 Nr. 60, poz. 515).

Statystyka świadectw przemysłowych nabytych na rok 1934 w/g danych Ministerstwa Skarbu

Nr. kolejny	IZBA SKARBOWA	Handlowe kategorja I	II	III	IV	Va	Vb	Razem	Przemysłowe kategorja I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Razem	Zajęcia przemysłowe kategorja I	II	III	IV	Razem	Ogólna ilość świadectw	Karty rejestracyjne
1	Białystok	4	671	5234	12054	19	114	18096	1	—	13	70	136	269	494	9796	10779	—	45	62	22	129	29004	2042
2	Brześć n/B	—	308	2528	6266	18	20	9141	—	1	3	17	34	168	295	4812	5330	—	30	13	7	50	14521	923
3	Grudziądz	24	1233	6732	8931	88	205	17213	8	5	11	87	188	471	467	10969	12206	—	58	108	91	257	29676	1028
4	Kielce	15	996	8210	25643	20	536	35420	29	22	44	146	289	539	1004	12604	14677	—	43	37	84	164	50261	1511
5	Kraków	32	1455	7705	19332	41	457	29022	9	16	31	158	246	415	710	10682	12267	2	126	23	80	231	41520	1112
6	Lublin	12	731	6871	22188	10	61	29873	8	4	8	67	168	621	990	15069	16935	—	35	16	10	61	46869	2818
7	Lwów I (w. lwow.) .	36	1314	8388	23256	14	191	33199	5	4	14	91	249	1035	756	11058	13212	2	81	23	19	125	46536	1665
8	„ II (w. tarn.) .	3	226	3808	10800	22	133	14992	—	—	1	16	65	388	418	4982	5870	—	17	17	1	35	20897	723
9	„ (w. stan.) .	5	380	3882	10265	18	359	14909	3	2	6	43	78	248	323	5198	5901	—	27	21	5	53	20863	695
10	Łódź	50	1926	11349	26531	80	607	41543	34	31	52	415	678	848	1811	18991	22860	—	122	38	141	301	64704	2386
11	Łuck	3	575	4648	14827	45	87	20184	3	1	9	56	134	356	507	8570	9636	—	103	35	17	155	29975	2422
12	Nowogródek	1	215	1952	6048	6	25	8247	—	—	2	19	45	134	394	3702	4296	1	17	21	—	39	12582	823
13	Poznań	53	2500	13601	14765	117	683	33719	20	9	24	205	456	880	841	24185	26620	—	118	48	187	353	60692	1629
14	Warszawska-Grodz. .	235	3445	11186	14312	58	154	29390	11	6	39	275	565	481	1447	13146	15970	18	254	48	219	539	45899	1980
15	„ Okręg. .	4	814	10146	24350	38	153	35505	17	11	17	136	204	492	610	17504	18991	—	47	30	13	90	54586	2063
16	Wilno	12	649	3696	8224	8	24	12613	—	1	3	29	63	199	518	4532	5345	—	44	13	13	70	18028	1544
17	Śląsk	64	2425	8902	8517	36	494	20438	48	16	34	222	358	310	550	10632	12170	2	121	83	102	308	32916	1106
	Razem za rok 1934 .	553	20863	118838	259309	638	4303	403504	196	129	311	2052	3956	7854	12135	186432	213065	25	1288	636	1011	2960	619529[2])	26470
	Rok 1933	703	23274	151664	224950	717	4622	405930	189	120	303	1906	3818	7802	12612	181210	207960	35	1202	670	918	2825	616715	22252
	porównanie + r. 1934	—	—	—	34359	—	—	—	7	9	8	146	138	52	—	5222	5105	—	86	—	93	135	2814	4218
	do r. 1933 — . . .	150	2411	32826	—	79	319	2426	—	—	—	—	—	—	477	—	—	10	—	34	—	—	—	—
	Główny Urząd Statyst. r. 1934[1])	—	—	—	—	—	—	—	196	128	304	2036	3864	7802	11946	185502	211778	—	—	—	—	—	—	—

[1]) Zeszyt 12 z dnia 25 kwietnia 1935 r.
[2]) Świadectwa roczne i półroczne.

Rozporządzenie, między innemi, zalicza również do liczby przedsiębiorstw, prowadzonych w większym rozmiarze, i te, które mają obowiązek nabycia świadectwa przemysłowego II kat. handlowej, a których obrót, ustalony ostatniem prawomocnem orzeczeniem władzy skarbowej, przewyższa kwotę 100.000 złotych w stosunku rocznym.

Widzimy więc niezbicie, że projektodawca reformy ustawy o państwowym podatku przemysłowym liczyć się musiał z omawianem i uzasadnionem rozporządzeniem Pana Ministra Przemysłu i Handlu. Liczyć się z tem również będzie i Ministerstwo Skarbu przy rozważaniu projektu zmiany obowiązującej obecine taryfy świadectw przemysłowych.

ROZDZIAŁ VII.

PRAWIDŁOWE KSIĘGI HANDLOWE (KSIĘGI UPROSZCZONE).

Że powyższy projekt b. poważnie liczy się z zagadnieniem prowadzenia ksiąg handlowych w jaknajszerszym rozmiarze, jest rzeczą znaną na terenie instytucyj Samorządu Gospodarczego.

Propaganda w tym kierunku jest stała. W każdym numerze „Rzemiosła — organu Związku Izb Rzemieślniczych R. P.—czytelnik znajdzie artykuł „Uproszczone księgi handlowe", w którym zwraca się uwagę na konieczność jaknajszerszego prowadzenia uproszczonych ksiąg handlowych przez samodzielnych rzemieślników.

Naturalnie, może być mowa tylko o uproszczonych księgach handlowych — rzetelnie i terminowo, prowadzonych tak, aby wszystkie tranzakcje były do nich wciągane. Z drugiej zaś strony władze skarbowe, tak jak to sobie życzy P. Minister Skarbu, nie mogą, przez zbytnią gorliwość odrzucania ksiąg uproszczonych, z powodów stwierdzonych usterek natury formalnej, zniechęcać mniejszych przedsiębiorstw i warsztatów do prowadzenia tych ksiąg.

Zresztą prowadzenie tego rodzaju rzetelnej rachunkowości powinno pociągnąć za sobą przyznanie pewnych ulg podatkowych dla odnośnych przedsiębiorstw i warsztatów.

Toteż projekt zupełnie wyraźnie idzie po tej zgóry wytkniętej linji, uzależniając wysokość opłaty za świadectwo przemysłowe i kartę rejestracyjną oraz kwotę podatku przemysłowego od obrotu, od wysokości słusznie ustalonego obrotu.

ROZDZIAŁ VIII.

STAWKI PODATKU PRZEMYSŁOWEGO OD OBROTU DLA ZAKŁADÓW RZEMIEŚLNICZYCH, PROWADZĄCYCH PRAWIDŁOWE KSIĘGI HANDLOWE (KSIĘGI UPROSZCZONE)

Projekt reformy uzasadnia konieczność przyznania dla warsztatów rzemieślniczych, prowadzących prawidłowe księgi handlowe (księgi uproszczone) zniżki w stawce podatkowej o 25%, t. j. stawka dla tych zakładów wynosiłaby zamiast 1%—0,75%. Wprowadzenie tej zniżonej stawki już **od 1 stycznia 1936 r.** byłoby bardzo wskazane, gdyż przedewszystkiem częściowo zrównałoby rzemiosło z innemi większemi nawet przedsiębiorstwami, które często korzystają z większych ulg jedynie z racji prowadzenia ksiąg handlowych, które zresztą prowadzić są obowiązani; wreszcie dałoby się zrealizować w szerszem rozmiarze dążenie Pana Ministra Skarbu, zmierzające do jaknajszerszego zaprowadzenia księgowości nawet przez mniejszych płatników.

ROZDZIAŁ IX.

DODATNIE SKUTKI REFORMY

Przedstawiony P. P. Ministrowi Skarbu oraz Przemysłu i Handlu projekt reformy ustawy o państwowym podatku przemysłowym poza tezami wymienionemi na wstępie, zmierza do:

1) nie zmniejszając bynajmniej dochodów Skarbu Państwa—równomierniejszego rozłożenia ciężaru podatkowego,

2) uproszczenia manipulacji urzędów skarbowych i uprzystępnienia szerokiemu ogółowi płatników zrozumienia przepisów podatkowych, co siłą rzeczy zmniejszy w b. znacznym % ilość skarg, odwołań i zażaleń,

3) ustalenia słusznych podstaw dla wymiaru podatku przemysłowego oraz zbliżenia płatnika z władzami skarbowemi przez obowiązek składania deklaracji przy nabywaniu świadectw przemysłowych i kart rejestracyjnych, w których uwidacznia się obrót,

4) bliższego określenia przedsiębiorstwa, prowadzonego w większym rozmiarze,

5) ułatwienia zbierania danych statystycznych, co nie może być obojętne zarówno dla władz skarbowych, jak i dla głównego Urzędu Statystycznego tudzież i dla instytucyj Samorządu Gospodarczego.

Podatek od lokali

W numerze 19/35 „Rzemiosła" podaliśmy treść okólnika Ministerstwa Skarbu z dnia 2 maja 1935 r. LDV 9342/3/35 w sprawie interpretacji art. 3 p. 2 ustawy o podatku od lokali.

Dodatkowo komunikujemy, że powyższy okólnik został umieszczony w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Skarbu z dnia 10 maja 1935 r. Nr. 13, poz. 327.

Z ruchu wydawniczego

„Prawa i obowiązki biegłych do spraw podatkowych", opracował **Alfons Grajewski.** Wydawnictwo Izby Przemysłowo-Handlowej w Warszawie, r. 1935.

Powyższe wydawnictwo stanowi całość poważnego zagadnienia o prawach i obowiązkach biegłych do spraw podatkowych w oświetleniu i ujęciu Ordynacji Podatkowej.

Wydawnictwo składa się z pięciu rozdziałów i 20 odrębnych materji.

Cena 1 egzemplarza gr. 70.

Źródła zakupów wyrobów rzemieślniczych

CUKIERNIE

Cukiernia Szwajcarska
K. Briesemajster — Zgoda 2.

DRUKARNIE

Tytus Talikowski, tel. 2-31-92
Warszawa, ul. Krochmalna 47.

FOTOGRAFICZNE ZAKŁADY

Foto-Radjotyp
Marszałkowska 131, tel. 5-34-49
6-87-80
fotografja nowoczesna
fotografje do paszportów
i wszelkich legitymacyj
fotografje techniczne
oraz pracownia portretów
aktualności prasowe.

Foto „Versal" — Złota 23
Atelier fotografij nowoczesnych

Foto „Evaris" — Chłodna 42,
tel. 6-17-03.

FUTRA

Futra „Kamczatka"
poleca: lisy srebrne, niebieskie,
kamczatskie, krzyżaki i inne.
Warszawa, Marszałkowska 137
Poznań, Br. Pierackiego 14.

GALANTERJA SKÓRZANA

I. i S. Rozwadowscy—Królewska 29a
Przybory podróżne i myśliwskie.

J. Osiński — Królewska 35
Siodła, przybory sportowe

GRAWERSKIE ZAKŁADY

Stanisław Lipczyński,
Grawer.
Warszawa, Marszałkowska 149,
telefon 2-04-84.

Wł. Kurowski, Nowy Świat 61
Grawer rytownik, przyjmuje
napisy na różnych nagrodach.
Artystyczne wykonanie.

KRAWIECKIE ZAKŁADY

Stanisław Cichocki
Palta gotowe,
W-wa, Żórawia 28, tel. 9-07-17.

Józef Lenc
Moniuszki 12, tel. 2-58-01
Ubiory dziecięce i uczniowskie.

M. Chłodziński — Chmielna 12
Wykwintne krawiectwo.

K. Maciak,
Kredytowa 10, tel. 2-79-77.

F. Krasnodębski
Smolna 27, tel. 5-08-27.

D. Akerman
Chmielna 36, tel. 5-85-83.

OPRAWA OBRAZÓW

Pracownia ram, oprawa obrazów
Fr. Maszewski
Nowy Świat 61, tel. 2-27-25.

Prenumerata: kwartalnie zł. 2.40, półrocznie zł. 4.80, rocznie 9.60.
Ceny ogłoszeń: 1/1 strony — zł. 300, 1/2 — zł. 160, 1/4 — zł. 85, 1/8 — zł. 45, 1/16 — zł. 22.50

Wydawca: Związek Izb Rzemieślniczych R. P. **Redaktor: WŁADYSŁAW GINDRICH**

Druk. „Współczesna", Sp. z o. o., Szpitalna 10.